

Dr. Craig Keener, Matthew, Hotuba ya 4, Utangulizi na Mathayo 1

© 2024 Craig Keener na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 4, Utangulizi na Mathayo 1.

Injili ya Mathayo ilielekezwa hasa kwa waumini wa Kiyahudi wa Kimasihi, Wakristo wa Kiyahudi, na wafuasi wa Kiyahudi wa Yeshua, Masihi wa Kiyahudi, Yesu.

Watu wanajadiliana kuhusu tarehe kamili ya hiyo. Papias akisema Mathayo aliandika kwanza, ni wazi kwamba ingebishana kwa tarehe ya mapema. Lakini Injili yetu ya sasa ya Mathayo katika hali yake ya sasa, nadhani labda ilikuwa wakati fulani baada ya mwaka wa 70.

Ijapokuwa hoja za tarehe za Injili hazijahitimishwa kwa vyovyote vile. Mara nyingi ni tofauti kabisa na yale uliyo nayo katika barua nyingi za Paulo. Kwa hivyo, una mijadala mingi juu ya tarehe.

Utume Mkuu ndio kilele na hitimisho la Injili ya Mathayo. Kazi za kale wakati mwingine zingefupisha mada zao kuu mwishoni mwa kazi. Mara nyingi, wangeyatambulisha mwanzoni.

Kazi kama Matendo, Matendo 1:8, inatanguliza mada kuu. Lakini Injili ya Mathayo hasa inaunganisha pamoja mada mbalimbali mwishoni mwa Injili yake. Na tuna hilo katika Agizo Kuu.

Ninataka kuonyesha jinsi hitimisho hili la Injili ya Mathayo linavyounganisha pamoja baadhi ya mada kuu, kama njia ya kuchunguza baadhi ya mada hizi katika Injili ya Mathayo. Agizo Kuu linahusisha huduma ya tamaduni mbalimbali, uinjilisti, na kile tunachoweza kukiita elimu ya Kikristo. Mathayo 28:19 na 20.

Una sharti moja lililozingirwa na vishazi shirikishi vitatu vya chini. Au tunaweza kusema ni amri moja ambayo inatekelezwa kwa njia tatu. Amri ni kufanya wanafunzi.

Tunafanya hivyo kwa kwenda, kwa kubatiza, na kwa kufundisha. Sasa sehemu inayoendelea inaweza kudhaniwa tu, lakini imesemwa hapo. Lakini inadhanika kwamba tunaenda kwake ni mataifa kwa sababu tunafanya mataifa kuwa wanafunzi.

Kwa hiyo, habari njema inapaswa kuenezwa kwa mataifa yote. Je, hilo ni wazo jipya katika Injili ya Mathayo, au ni hilo ambalo amekuwa akitutayarisha kwa muda fulani? Naam, tuone. Injili inafungua na mababu wa Yesu.

Na kwa njia, tafadhali samahani picha zangu. Nilichukua tu picha zozote ambazo ningeweza kupata bure. Walikuwa huru wakati huo.

Kwa hivyo, zote sio muhimu kabisa. Lakini hata hivyo, nasaba za kale zilijumuisha wanaume pekee. Tafadhali usiniangalie vibaya kama vile ningewaacha wanawake, lakini ndivyo walivyofanya wakati huo.

Kwa kawaida nasaba za kale zilitia ndani wanaume pekee, lakini Mathayo anataja wanawake wanne. Naam, ni akina nani na wanatoka wapi? Tamari, Rahabu, Ruthu, na mjane wa Uria, ambaye tunajua kutoka katika 2 Samweli alikuwa Bath-sheba. Naam, wanatoka wapi? Tamari alikuwa anatoka Kanaani.

Hadithi yake inasimuliwa katika Mwanzo 38 ambapo kwa hakika Mungu anamtumia kusaidia Yuda kwenye toba. Lakini yaonekana alikuwa Mkanaani mwenyeji. Rahabu, vema, unajua hadithi yake kutoka katika kitabu cha Yoshua.

Anatoka wapi? Anatoka Yeriko. Na kwa kweli, hadithi yake katika moja ya muktadha katika kitabu cha Yoshua imejumuishwa. Ni moja kwa moja karibu na hadithi ya Akani.

Akani alikuwa wa kabila la Yuda na unaweza kutarajia Akani atakuwa mtu mzuri, lakini Akani alificha nyara alizochukua kutoka Yeriko chini ya hema yake. Tofauti na hilo, Rahabu aliwaficha wapelelezi hao juu ya paa lake. Kitendo chake kilisababisha ukombozi wa familia yake na usaliti wa watu wake.

Hata hivyo, Akani aliwasaliti watu wake na kupelekea familia yake kuangamizwa. Katika kila kesi, familia ingekuwa katika siri na hivyo walishiriki katika jukumu. Ruthu, vema, tunajua alipo kutoka katika kitabu cha Ruthu.

Alikuwa Mmoabu. Kumbukumbu la Torati 23:3 inasema kwamba Mwamoni au Mmoabu hataingia katika mkutano wa Bwana wa kizazi cha 10, bali alikaribishwa kuingia kwa sababu alishikamana na Bwana, Mungu wa Israeli, Ruthu 1:16. Na kisha hatimaye tunaye Bathsheba, lakini hajapewa jina lake Bathsheba. Anaitwa mke wake, yule aliyekuwa mke wake, ambaye alikuwa mjane wa Uria, Uria Mhiti.

Huenda Bathsheba alitoka katika kabila la Yuda mwenyewe. Kuna ushahidi fulani kwa hilo, nadhani katika 2 Samweli, lakini alikuwa ameolewa katika familia ya Wahiti. Na kwa hiyo, wote wanne wa wanawake hawa ni watu wa Mataifa au wana uhusiano mkubwa sana wa Mataifa.

Kwa hiyo, mababu watatu wa Mfalme Daudi, mama wa Mfalme Sulemani, wote walikuwa na uhusiano huu wa Mataifa. Na bado lengo la nasaba za Kiyahudi lilikuwa ni kisisitiza usafi wa ukoo wa mtu wa Kiisraeli. Mathayo anafanya hasa kinyume cha ukoo wa kifalme wa Yesu kupitia Yosefu.

Vema, unaangalia ni nani makundi matatu katika Mathayo sura ya pili, na tutarudi na kufanya baadhi ya haya kwa undani zaidi kama tunavyofanya Mathayo kwa undani zaidi, lakini tukifuatilia mada hii ya Mataifa au mataifa yote. Naam, wahusika watatu wapya au makundi ya wahusika ambao hawakuwapo tayari katika sura ya kwanza ni Mamajusi ambao walitoka kwa mfalme wa Uajemi, Herode, mfalme wa Wayahudi, ingawa alikuwa Mwedomi, Mwaidumea kwa kuzaliwa, lakini walikuwa wamegeuzwa kwa nguvu na kuwa Uyahudi hapo awali, na waandishi na makuhani wakuu ambao labda wangekuwa kitu kama wachungaji wao wa siku na wachungaji wao. Naam, mara nyingi Mungu hutushangaza.

Adhabu ya wanajimu ilikuwa kifo, lakini walikuja kuabudu. Naam, hiyo ilikuwa kweli kwa Mamajusi. Sasa, vipi kuhusu Herode Mkuu? Ni mfalme gani wa Agano la Kale aliyeua watoto wa kiume? Ilikuwa ni Farao.

Kwa hiyo hapa unao watu ambao wanaweza kuchukuliwa kuwa wapagani, watu wa nje, wanaokuja kumwabudu mfalme wa Israeli, na una mfalme wa Israeli akitenda kama mpagani. Tutaingia katika hilo kwa undani zaidi baadaye, lakini katika Mathayo sura ya tatu na ya nne, pia tuna madokezo ya mada hii. Yohana Mbatizaji anahubiria makutano.

Msifikiri kwamba mnaweza kujiambia, tunaye Ibrahimu kama babu yetu. Nawaambia, katika mawe haya, Mungu anaweza kumwinulia Ibrahimu watoto. Sura ya nne, Yesu anapohama, Mathayo anasema inatimiza unabii wa nabii Isaya, unaorejelea Galilaya ya Mataifa.

Mathayo sura ya nane inazungumza juu ya akida wa Kirumi, labda sio Mrumi. Pengine alikuwa wa uchimbaji wa Siria, kikabila, lakini alitumikia Roma, na kwa hiyo anafanya kama mwakilishi wa Roma katika simulizi hili. Na mtu huyu anatenda kwa imani.

Yesu anakumbatia imani yake na kusema, Amin, nawaambia, wengi watakuja kutoka mashariki, kama Mamajusi, na kutoka magharibi, kama Warumi. Wengi watakuja na kuketi mezani kwenye karamu iliyoahidiwa pamoja na Ibrahimu, Isaka, na Yakobo katika ufalme. Zaidi ya hayo, katika sura ya nane, ambapo Yesu anawaponya wenye pepo Wasio Wayahudi, ni eneo kubwa la Wamataifa, kwa sababu wanafuga nguruwe huko, na kulikuwa na idadi ya Wayahudi walioishi huko, lakini wengi wao ni Wamataifa.

Sura ya 10, Yesu asema yakung'uteni mavumbi ya miguu yenu mnapotoka katika nyumba hiyo au mji huo, anapowatuma wanafunzi kote Galilaya kuhubiri na kuponya. Ng'ute mavumbi miguuni mwako ikiwa hawakusikii. Naam, kile ambacho Wayahudi wahafidhina wangepanya nyakati fulani walipokuwa wakirudi katika nchi

takatifu au kufika mahali patakatifu kama hekalu, wangetikisa mavumbi machafu miguuni mwao.

Na kwa hiyo hapa, wanafunzi wa Yesu wanapaswa kuchukulia miji hii ya Galilaya kana kwamba ni wapagani. Na ndiyo maana anaendelea kusema, Amin, nawaambia, itakuwa rahisi zaidi Sodom na Gomora kustahimili adhabu yake siku ya hukumu kuliko mji huo. Sura ya 11, inasema itakuwa rahisi kwa Tiro na Sidoni siku ya hukumu kuliko ninyi.

Na wewe, Kapernaumu, kama miujiza iliyofanyika kwako ingalifanyika huko Sodom, ingalipo hata leo. Sura ya 12, Yesu anasema kwamba Ninawi na Sheba walikuwa wamejitayarisha vyema kwa ajili ya siku ya hukumu kuliko watu wake mwenyewe. Na anasisitiza jambo hilo kwamba ujuzi mkubwa zaidi, na kufunuliwa zaidi kwa ukweli, huleta wajibu mkubwa zaidi mbele za Mungu.

Kwa hivyo, katika sehemu ambazo zimekuwa na injili nyingi zaidi, hukumu itakuwa kubwa zaidi ikiwa watakosa kuupokea ukweli. Ilhali Mungu mara nyingi huangazia karama zake kwa watu wale ambao anafikia ambao hawajawahi kupata nafasi ya kusikia hapo awali. Na tunaona hilo katika hadithi nyingi za miujiza hapo awali, ingawa Mungu anampenda kila mtu kila mahali.

Na hivyo, tunaona kwamba katika Sura ya 15, tuna mwanamke Mkanaani. Katika Marko, yeye ni mwanamke wa Siro -Foinike, anayesemekana kuwa Mgiriki. Naam, Wagiriki walikuwa tabaka la raia tawala la Syro -Fenisia.

Siro -Foinike ilikuwa eneo la Foinike upande wa kaskazini, kinyume na Libo-Foinike, iliyokuwa katika eneo karibu na Carthage huko Afrika Kaskazini. Kwa nini Mathayo anamwita Mkanaani? Vema, Wakanaani, walipohamishwa, wengi wao walikwenda katika eneo hili. Kwa hiyo, anafaa pia aina ya Mkanaani.

Na kumbuka kwamba kulikuwa na wanawake kadhaa Wakanaani mwanzoni mwa injili ya Mathayo. Ulikuwa na Tamari na Rahabu. Kwa hiyo sasa anakuambia hadithi ya mwanamke Mkanaani kutoka siku zake mwenyewe.

Ikiwa kulikuwa na kikundi chochote ambacho Wayahudi walichukia karibu kama walivyowachukia Warumi, au wengi wao walichukia, ilikuwa Wakanaani. Kwa hiyo, kuweka kipengele hiki katika hadithi kunampeleka kwenye uhakika. Kweli, mwanamke huyu ni sehemu ya tabaka la wasomi ambalo limekuwa likichukua mkate kutoka kwa vinywa vya watoto wa watu wengine, kwa maana fulani.

Wagiriki walikuwa tabaka la raia tawala la Syro -Fenisia. Pia, yuko katika moja ya miji, ambayo ilikuwa inategemea mashambani. Kwa hivyo, alikuwa katika nafasi ya wasomi kwa muda mrefu.

Sasa inambidi aje kwa Yesu katika hali ya kusihi na kumkiri Yesu kuwa mwana wa Daudi, anaita, huyo ndiye mfalme halali. Na Yesu anakubali ombi lake na kusifu imani yake. Sura ya 16, Petro anamkiri Yesu huko Kaisaria Filipi.

Ulikuwa mji wa kipagani unaojulikana kwa uchawi na ibada ya kipagani. Hapo awali, iliitwa Panias baada ya grotto ya mungu Pan huko, lakini baadaye iliitwa Kaisaria Philippi kwa heshima ya mfalme na pia Filipo. Yesu, hapo ndipo Petro akiri.

Anasema, Ninyi mwaninena kuwa mimi ni nani ? Hapo ndipo Petro anafanya ungamo la Yesu ni nani. Katika sura ya 24, Yesu anasema, utaona ishara nyingi ambazo hazitakuwa ishara za kweli mwishoni, lakini hili ndilo jambo litakalokuambia kwamba mwisho unakuja. Habari njema ya ufalme lazima ihubiriwe kati ya watu wote, ndipo ule mwisho utakapokuja.

Katika sura ya 25, mataifa yanahukumiwa kulingana na jinsi wanavyoitikia wajumbe wa Yesu. Chochote mlichowafanyia walio wadogo zaidi, ndugu zangu. Naam, ni akina nani ndugu na dada zake Yesu mahali pengine katika injili ya Mathayo? Yeyote anayefanya mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni.

Yesu anasema, mna Baba mmoja mbinguni, Mathayo 23, ninyi nyote ni ndugu na dada zetu. Kwa hiyo hata katika sura ya 28, wanawake wa kaburini wanaambiwa na Yesu, nendeni mkawaambie ndugu zangu. Kwa hiyo, ndugu na dada za Yesu ni wanafunzi, wafuasi wa Yesu, na Yesu anawatuma kuhubiri habari njema ya ufalme kati ya mataifa.

Na kisha mataifa yanahukumiwa kwa kuwa waliwalisha, wakawanywesha, na kadhalika. Naam, ndivyo tunavyoona katika Mathayo sura ya 10. Yesu anawatuma wanafunzi wake na yeyote anayewapokea, kuwakaribisha, na kuwakaribisha ndani, atabarikiwa.

Wasipofanya hivyo, yakung'uteni mavumbi miguuni mwenu. Na mwisho wa sura, Yesu anasema, wakiwapokea ninyi, watanipokea mimi. Na wakikupa hata kikombe cha maji baridi kwa jina langu, wamenipokea.

Kwa hiyo hapa Yesu anawatuma wajumbe wake, maajenti wake. Tunapopeleka habari njema kwa watu ambao hawajapata kusikia hapo awali, tunatimiza daraka hili na tunatimiza sehemu ya daraka hili la mwisho lililoahidiwa la kufikia mataifa na habari njema. Na kisha hatimaye unafika kwenye sura ya 27, watu wa kwanza kumkiri Yesu kama mwana wa Mungu baada ya kusulubiwa kwake.

Ni kikosi cha utekelezaji. Marko anamtaja akida, Mathayo anasema akida na wale waliokuwa pamoja naye, wote waliingia humo, wakimkiri Yesu kuwa ni mwana wa Mungu. Kwa hivyo, tunayo mada hii inayopitia injili.

Unapofikia Mathayo sura ya 28, haishangazi. Ni kilele tu cha mada ambayo imekuwepo kila wakati. Kwa hiyo, Mathayo 28, kwenda, pia kubatiza.

Hiki si kitu ambacho kinaenea katika injili ya Mathayo katika suala la ubatizo, lakini kuna kitu kinachopitia hapo ambacho kinahusiana na wazo hili. Ubatizo unaonekana nyuma katika sura ya 3 kama tendo la toba. Yohana Mbatizaji anapohubiri, tubu kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia.

Na kisha watu walikuwa, walipokuwa wakitubu katika nuru ya ubatizo huu wa toba, walibatizwa. Sasa watu wa Kiyahudi walibatiza watu wa mataifa mengine wakati watu wa mataifa mengine waligeukia Uyahudi. Na hiyo ni muhimu hapa kwa sababu Yohana Mbatizaji anatumia aina hii ya kuosha na Wayahudi.

Tena, msifikirie kujiambia sisi ni watoto wa Ibrahimu, lakini sote tunapaswa kuja kwa Mungu kwa masharti sawa. Sisi sote tunapaswa kutubu. Na katika kesi hii, kuosha, kuosha sherehe ilikuwa kitu ambacho tayari kilieleweka kwa njia hiyo.

Kulikuwa na aina za kuosha mara kwa mara, lakini uoshaji huu wa mara moja kwa wote ambao uliashiria kumgeukia Mungu ulikuwa ni jambo ambalo kwa kawaida lilifanywa na watu wa Mataifa. Lakini ona kwamba kuna ujumbe unaoendana na ubatizo wa Yohana. Tubuni kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia.

Vema, ujumbe huo una mwendelezo katika injili yote. Huyu ni Yohana Mbatizaji katika sura ya 3 na mstari wa 2. Yesu katika sura ya 4 na mstari wa 17 anatoa ujumbe sawa. Huo ndio muhtasari wa ujumbe wake.

Tubuni kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia. Sura ya 10 na mstari wa 7, Yesu anapowatuma wanafunzi, anasema, na mnapokwenda hubirini mkisema, ufalme wa mbinguni umekaribia. Lakini kumekuwa na mabadiliko tangu wakati huo.

Badiliko si kwamba hatuhubiri tena ufalme wa mbinguni. Mabadiliko ni kwamba sasa tuna ufahamu wazi wa nani ni mfalme katika ufalme wa mbinguni. Kwa hiyo, katika Mathayo sura ya 28, haisemi tu kubatiza, kama vile kufanya kile Yohana Mbatizaji alikuwa akifanya, lakini inabainisha kwamba ubatizo una ujumbe maalum zaidi unaohusiana nao sasa.

Tunabatiza kwa jina la Baba, la Mwana na la Roho Mtakatifu. Yaani sasa tunaelewa kwa ukamilifu zaidi asili ya mfalme tunayemtangaza katika ufalme wa Mungu. Katika Injili ya Mathayo, tunaona mamlaka ya Yesu.

Ana mamlaka juu ya magonjwa, juu ya roho, juu ya dhoruba. Anapomponya mtu katika Mathayo sura ya 9, Yesu anasema, Mwana wa Adamu ana mamlaka duniani ya kusamehe dhambi. Lakini hapa katika sura ya 28, mstari wa 18, Yesu anasema, nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani.

Ufalme wa mbinguni kwa hakika ni wa Mwana wa Adamu, wa Yesu. Na kisha katika mstari wa 19, unabatiza kwa jina la Baba, la Mwana, na la Roho Mtakatifu. Wayahudi walielewa kuwa Baba ni jina ambalo walilitumia mara nyingi katika sala kwa ajili ya Mungu.

Roho, hawakumwona Roho kama mtu tofauti jinsi sisi tunaoamini Utatu tunavyofanya, lakini walimwona Roho kama kipengele cha Mungu. Walimwona Roho hakika kama Mungu. Kumtaja Yesu kama Mwana kati ya Baba na Roho kunaonyesha wazi Yesu kama Mungu.

Na ndiyo maana Yesu anaendelea katika mstari wa 20 kusema, mimi nipo pamoja nanyi hata ukamilifu wa dahari. Katika mawazo ya Kiyahudi, mtu pekee ambaye angeweza kuwa na kila mtu mara moja alikuwa Mungu. Mungu pekee ndiye aliye kila mahali.

Kwa kweli, marabi wa baadaye walikuwa na jina la Mungu. Walimwita Makom, mahali, wakimaanisha aliye kila mahali. Na hili si jambo jipya katika injili ya Mathayo.

Hili ni jambo ambalo amekuwa akituandalia pia. Mathayo 1:23, anapaswa kuitwa Imanueli, ambaye ni Mungu pamoja nasi. Yesu alikuwa tayari katika mwili wake.

Na Mathayo 18:20, Yesu anasema, walipo wawili watatu wamekusanyika kwa jina langu, nami nipo papo hapo katikati yao. Naam, kulikuwa na msembo wa Kiyahudi tangu zamani kwamba pale ambapo wawili au watatu wamekusanyika kwa ajili ya kujifunza Torati, kwa ajili ya kujifunza sheria ya Mungu, kuna Shekinah ya Mungu, uwepo wa Mungu kati yao. Yesu anadai kuwa uwepo wa Mungu.

Na Yesu hapa anamalizia, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. Na sikuzote nilikuwa nikifikiria, vema, unajua, katika agizo katika injili ya Yohana, Yesu anasema, mpokeeni Roho kama vile Baba alivyonituma mimi, nami nawatuma ninyi. Katika agizo lililo mwishoni mwa Luka na mwanzo wa Matendo, anawaahidi Roho ili waweze kutoka na kufanya kazi hii ya utume wa kimataifa.

Lakini hapa katika Mathayo, nilifikiri, vizuri, hasemi kuhusu uwezo, lakini anazungumza kwa sababu anasema, mimi ni pamoja nanyi. Atakuwa pamoja nasi katika kutimiza kazi hii. Kwa hiyo, Agizo Kuu linazungumza kuhusu kwenda, linazungumza kuhusu kubatiza katika jina la Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, pamoja na ujumbe wetu huko.

Lakini pia inazungumzia kufundisha, kufundisha yote niliyowaamuru ninyi. Tuna sehemu tano za hotuba, sehemu kuu za hotuba. Kuna mafundisho mahali pengine katika injili ya Mathayo, lakini tuna sehemu kuu tano za hotuba katika injili ya Mathayo.

Mathayo sura ya tano hadi ya saba inazungumzia maadili ya ufalme. Sura ya 10 ni mfano wa kutangazwa kwa ufalme. Sura ya 13 inatoa mifano ya ufalme, mifano saba au minane ya ufalme, ikisisitiza hali ya sasa ya ufalme, jinsi ufalme ulivyo tayari kama punje ya haradali au chachu iliyofichwa katika mkate.

Sura ya 18 inahusu mahusiano katika ufalme. Sura ya 23 hadi 25 inahusu ufalme ujao na hukumu juu ya uanzishwaji wa kidini. Sasa, watu wengine wangeona 23 kama tofauti kutoka 24 hadi 25, lakini kila moja ya sehemu tano za hotuba ambazo nimeorodhesha huhitimisha kwa maneno haya.

Na Yesu alipomaliza kusema maneno haya, au katika hali moja, Yesu alipomaliza mifano hii. Kwa hivyo, kuna kama fomula inayofunga kwa kila moja ya hizi. Na aina 23 za kusogea hadi kwenye 24 na 25.

Lakini ikiwa unataka kuzifanya kuwa sehemu sita za hotuba, ni sawa. Mara nyingi Wayahudi walipenda kugawanya vitu katika sehemu tano kulingana na Torati. Zaburi iligawanywa katika sehemu tano.

Waligawanya Methali katika sehemu tano. Namna ya awali kabisa ya Mishnah Abot, je, ni nini kilikuja kuwa Mishnah Abot? Aina yake ya kwanza iligawanywa katika sehemu tano kabla ya kuongeza zingine. Lakini haya hayawiani moja kwa moja na sehemu tano za Pentateuki.

Kwa hivyo, ikiwa hutaki kuona sehemu tano, ni sawa. Lakini kwa vyovyote vile, haya ndiyo mada kuu tuliyo nayo katika mafundisho ya Yesu. Sasa, kwa sababu ninafupisha tu hapa, sitapitia mafundisho hayo yote kwa sababu bado hatujafanya injili ya Mathayo.

Lakini nataka kufanya muhtasari wa mada ya uanafunzi kwa sababu anazungumza juu ya kufanya wanafunzi wa taifa. Kwa hiyo, hilo linahusisha nini katika injili ya Mathayo? Vema, katika injili ya Mathayo, kufanya wanafunzi kunamaanisha kuwa tunafanya wanafunzi kwa ajili ya Yesu, na si kwa ajili yetu wenyewe kwa sababu anasema hivyo hasa katika Mathayo 23. Tunatayarisha watenda kazi wengine kumtumikia Yesu, kutoka na kufanya wanafunzi pia.

Ni jambo ambalo limezidishwa. Yesu, kwanza kabisa, yuko juu ya usalama wa kazi. Unaona katika Mathayo sura ya nne, jinsi alivyowaita watu waache nyavu zao na kumfuata.

Na wavuvi hawakuwa watu maskini zaidi wanaolipwa. Kwa kawaida walipata mishahara bora kuliko wakulima. Lakini anawaita waache hayo na wamfuate.

Sio kwamba uvuvi ni mbaya kwa njia yoyote, lakini ana kitu kingine cha wao kufanya. Pia tunaona kwamba Yesu yuko juu ya usalama wa makazi. Mbweha wana mashimo, ndege wana viota vyao, lakini Yesu hana mahali pa kupumzika, isipokuwa labda nyuma ya mashua ya uvuvi ya Galilaya wakati wa dhoruba.

Alikuwa mkimbizi hata kama mtoto mchanga tunaona katika sura ya pili. Yesu yuko juu ya usalama wa makazi. Katika injili ya Mathayo, mtu fulani anamwambia Yesu, nitakufuata popote uendapo, kwa sababu Yesu anakaribia kupanda mashua na kuvuka Ziwa la Galilaya.

Yesu anajibu ukitaka kunifuata, usitegemee kuwa na mahali popote pa kulaza kichwa chako. Yesu pia yuko juu ya usalama wa kifedha. Yesu anamwambia mtu awape maskini kila kitu.

Hiyo ilikuwa katika 19:21. Anasema hivyo kwa mtu tajiri. Lakini nyuma katika sura ya sita, anatuambia sisi sote kuweka hazina yetu mbinguni.

Yesu yuko juu ya usalama wa kifedha. Yesu pia yuko juu ya majukumu ya kijamii. Anapomwambia mtu, waache wafu wazike wafu wao.

Sasa naweza kueleza kwa undani zaidi historia ya jambo hilo, lakini kumbuka kwamba daraka kubwa zaidi ambalo mtoto alikuwa nalo lilikuwa kuwaheshimu baba na mama yake. Na usemi mkubwa zaidi wa wajibu huo, hasa kwa mwana mkubwa, ulikuwa ni kumzika baba. Kwa Yesu kusema kwamba alitanguliza kumzika baba ilikuwa ni kwa Yesu kudai daraka ambalo mapokeo ya Kiyahudi yalimpa Mungu pekee.

Na kijana huyu, kama hangeshughulika na mazishi ya baba yake, angechukuliwa kuwa mtu aliyetengwa na kijiji chake kwa maisha yake yote, kwa sababu hii ilikuwa tu ya kuchukiza kijamii. Ilikuwa juu ya wajibu wa kijamii kumfuata Yesu. Na Yesu pia yuko juu ya uzima wenyewe.

Anasema ukitaka kunifuata, chukua msalaba wako unifuata. Yaani naenda msalabani. Ukitaka kunifuata, chukua msalaba wako na tutaenda huko pamoja.

Unapaswa kuwa tayari kufa. Je, madai haya yanasikika kuwa magumu sana kwetu? Mambo ambayo Yesu anadai kwa wafuasi wake? Ni kiwango kamili, na bado kinatekelezwa kwa neema. Ndiyo maana ni jambo la manufaa kwamba hatuna tu mkusanyo wa maneno ya Yesu katika Injili yetu ya kisheria ya Mathayo, lakini pia tuna masimulizi ya kuendana nayo.

Warumi walilazimika kumwandisha mtu anayesimama karibu, Simoni wa Kurene, kubeba msalaba wa Yesu. Yesu aliwaambia wanafunzi wake, ukitaka kuwa mfuasi wangu, chukua msalaba wako unifuata. Warumi iliwabidi kumwandisha mtu aliye karibu kufanya kile ambacho wanafunzi wa Yesu hawakufanya.

Yesu alisema, kama ukinikana, nami nitakukana mbele ya Baba yangu aliye mbinguni. Petro alimkana, na bado kulikuwa na msamaha kwa waliotubu. Yuda alienda na kujinyonga, lakini katika pericope au aya inayoambatana, katika fungu linalopakana, Petro aonyesha huzuni yake kwa njia tofauti.

Analia, anaomboleza. Yesu hakuwakataa wanafunzi wake. Hakuwakataa wale waliokuwa watangulizi wa wanafunzi wa Yesu leo.

Namaanisha, kule Gethsemane, tulienda kulala juu yake. Usiku ambao watu wangekaa macho kwa ajili ya Pasaka, wangezungumza kuhusu mambo makuu ambayo Mungu alikuwa amefanya, wanafunzi wake walilala juu yake. Wanafunzi wake wakamwacha na kukimbia.

Na pale msalabani, wengi wa wanafunzi wa kiume hawakujitokeza, hata pale msalabani. Hapo awali, inaonekana hata kwenye kaburi. Na bado, badala ya kuwakataa wanafunzi, watu hawa wa kawaida ambao Yesu aliwachagua, Yesu alikuwa hajamalizana nao bado, lakini aliwafanya kuwa aina ya watu aliowaita wawe.

Na Mungu anapotuumba kuwa watu ambao ametuitia kuwa, hatuwezi kujivunia hilo. Kwa sababu tunapotazama nyuma na kusema, Nimejitolea kabisa kwako, Bwana, nitafanya chochote utakachoniuliza. Nasi tumeionyesha kwa dhabihu zetu, kwa njia, tunaishi kwa ajili ya Bwana.

Tunatambua kwamba ni kwa sababu ya neema yake itendayo kazi ndani yetu, kwa sababu alituvumilia na roho yake inatenda kazi ndani yetu. Na anatufanya kuwa aina ya watu ambao ametuitia kuwa. Wanafunzi hao hao hatimaye walikuwa kichocheo cha kueneza habari njema kati ya mataifa yote.

Na walikuwa watangulizi wetu. Bwana anaweza kuchukua watu wa kawaida kama wewe au kama mimi, na anaweza kutufanya kuwa kitu kingine. Na hiyo ndiyo hitimisho la utangulizi wangu wa Injili ya Mathayo.

Kwa wakati huu, niko tayari kuanza katika injili yenyewe ya Mathayo, nikitazama Mathayo sura ya kwanza. Mathayo sura ya kwanza hadi ya nne, kabla ya Mahubiri ya Mlimani, inatanguliza masuala muhimu katika injili ya Mathayo. Wasifu mara nyingi huanza kwa kuwasifu mababu wa wahusika wao walipokuwa na mababu muhimu, au kusifu malezi ya mhusika wao, au kwa kusimulia vipindi muhimu kuhusu kuzaliwa au utoto wa mhusika ili kujifanya ukuu wa baadaye.

Naam, Mathayo na Luka pia wanajumuisha haya yote. Kama sehemu ya kushughulika na usuli, wakati mwingine utajumuisha nasaba. Mathayo anafungua na nasaba.

Watu wa zamani kwa kawaida walifuatilia vizuri mababu zao. Ukoo wa vizazi saba nyuma unaweza kuathiri hali yako ya ushuru katika baadhi ya vijiji nchini Misri. Na watu wangepuatilia ukoo wao, haswa ikiwa walikuwa na mababu muhimu sana.

Kwa mfano, kama wewe ni Myahudi na babu zako walikuwa makuhani, ulipaswa kuweka kumbukumbu kwa uangalifu sana. Ikiwa ulitokana na ukoo wa kifalme, bila shaka ungetaka kufuatilia hilo. Kwa kweli kuna mila ambayo Wakristo wa mapema walihifadhi.

Haimo katika Biblia, lakini watu wa ukoo wa Yesu, wakati wa Domitian mwishoni mwa karne ya kwanza, walisifiwa mbele ya maliki kwa sababu ya ukoo wao wa kifalme. Mathayo anatumia nasaba ya Yesu kutufundisha mambo fulani. Huu ndio ukoo rasmi wa Yesu.

Ukoo wake rasmi wa kifalme kupitia Yusufu ni muhimu zaidi kuliko ukoo wake wa kimaumbile kupitia kwa Mariamu. Ndio maana nasaba ya Yusufu inasimuliwa. Kuasili kulitumika mara kwa mara kwa wafalme.

Kwa hiyo, kati ya wafalme mbalimbali, watawala mbalimbali wa Roma katika nasaba ya Julio-Claudian, nasaba ya kipindi hiki, hakuna hata mmoja wao aliyekuwa mtoto wa kuzaliwa wa mfalme aliyetangulia. Wote walichukuliwa kuwa wana wa maliki aliyetangulia. Kwa hiyo, Yesu akilelewa na Yusufu ndiye mrithi wa ukoo.

Sasa labda Mariamu pia alikuwa mrithi wa mstari huo, lakini hatujui hilo. Mathayo anataja wazi ukoo wa Yusufu. Lakini pia Mathayo anapendezwa si tu na ukoo wa kifalme wa Yesu kihalisi, bali Mathayo pia anataka kutaja mambo fulani ya kiroho kuhusu urithi wa kiroho wa Yesu.

Hili ni jambo ambalo lingejulikana sana katika muktadha wake wa Kiyahudi kwa sababu marabi mara nyingi walitumia neno la midrashic linacheza kwenye maandiko. Na hapa tuna michache yao. Ikiwa una tafsiri ya Kiingereza, hutaona hili katika tafsiri zako nyingi za Kiingereza kwa sababu nadhani watafsiri walifikiri hii ilikuwa tu makosa ya kuandika.

Ilikuwa tu makosa ya uchapaji, hitilafu ya tahajia. Lakini katika Kigiriki, katika sura ya kwanza katika mstari wa 10, haisemi kwamba Yesu alitokana na Amoni, ambaye alikuwa mfalme mwovu aliyeishi miaka miwili tu. Inabadilisha herufi moja ya Amoni hadi Amosi, ambayo si badiliko baya kufanya kwa sababu katika Kigiriki, majina mara nyingi yaliishia na S na unaweza kuelewa kwa nini hilo lingefanywa.

Lakini Amoni alikuwa mfalme mwovu. Amosi alikuwa nabii. Na pia anaongeza herufi moja ya Kigiriki, inayotoka kama herufi mbili katika Kiingereza, lakini barua moja ya Kigiriki kwa mfalme Asa.

Hapo si Asa, ambaye hakuwa mfalme mbaya, lakini Asa alikuwa mfalme wa Yuda. Lakini Mathayo katika mstari wa nane anaongeza herufi moja kwa jina lake na inakuwa Asafu. Naam, Asafu alikuwa nani? Asafu alikuwa mtunga-zaburi.

Kwa hiyo, Yesu anakuwa mrithi sio tu wa ukoo wa Daudi, lakini kiroho yeye pia ni mrithi wa manabii na Zaburi. Sasa, kazi ya nasaba. Nasaba ya Kibiblia wakati mwingine hufupisha historia kati ya zama.

Tuna takriban vizazi 10 vinavyoishia na wana watatu, Mathayo Mwanzo, na kisha nasaba nyingine yenye vizazi 10 inayoishia na takriban wana watatu. Una enzi tofauti zilizounganishwa kupitia nasaba hizi katika Mwanzo kama njia ya kusonga mbele kwa wakati. Pia katika Dini ya Kiyahudi, wangeweza kufanya kazi kama ukumbusho wa enzi kuu ya Mungu.

Baadaye marabi walisema kuwa kupanga ndoa ilikuwa ngumu kuliko kutenganisha Bahari ya Shamu ili kufanya ndoa zote zitoke sawa ili wewe uwepo. Lakini muhimu zaidi hapa ni ujumbe kwamba wakati umefika. Nasaba mara nyingi ruka baadhi ya vizazi.

Na tunaweza kujua kwa kulinganisha Mathayo na Luka kwa kipindi kile kile ambacho Mathayo aliruka vizazi fulani. Tunaweza pia kujua kwa kulinganisha nasaba ya Mathayo na 2 Mambo ya Nyakati kwamba Mathayo aliruka vizazi fulani. Lakini anakuja kwa idadi mbaya ya takriban vizazi 14 hapa, takriban vizazi 14 huko.

Na anachosema Mathayo ni kwamba, tazama, ni vizazi hivi kutoka kwa Ibrahimu hadi Daudi hadi uhamishoni, na sasa hadi wakati wa Yesu. Katika vipindi hivi vikuu, jambo kubwa lilitokea katika historia ya Israeli. Israeli ilitarajiwa kwa tukio kuu katika kipindi hiki, na sasa limefanyika.

Mathayo 1:1. Kwa kweli, biblos geneseos , kitabu cha Mwanzo cha Yesu Kristo. Hii imechukuliwa kutoka kwa tafsiri ya Kigiriki, ambayo kwa kawaida unaitumia ikiwa unaandika kwa Kigiriki. Imechukuliwa kutoka katika tafsiri ya Kiyunani ya Mwanzo 5:1, ambayo kwayo kitabu cha Mwanzo, kinachofuata jina la Kigiriki, kinapokea jina lake.

Bila shaka, kwa Kiebrania, ni bereshit , lakini kwa Kiingereza, hata hivyo, tunatumia jina la Mwanzo. Kitabu cha Mwanzo cha Yesu. Sasa, kwa kawaida wakati Mwanzo ina fomula hii au fomula kama hiyo, kama kitabu cha vizazi vya Adamu au kitabu cha vizazi vya Nuhu, kinachofuata sio babu za mtu, lakini kizazi cha mtu.

Kwa sababu wazao wa mtu, wazao wa Adamu wanamtegemea Adamu kwa malezi yao, urithi wao. Wazao wa Nuhu wanamtegemea yeye kwa utambulisho wao katika Nuhu. Lakini hapa, haijaorodhesha uzao wa Yesu.

Inaorodhesha mababu zake ambao wanafikia kilele katika Yesu. Kwa sababu hata mababu za Yesu wanamtegemea katika kusudi la Mungu. Anahitimisha historia ya Israeli.

Yesu alikuwa sababu ya historia hii yote inayofikia kilele hapo, sababu kuu. Yesu anasemekana kuwa hapa, mwana wa Ibrahimu, huyo ndiye Mwisraeli wa kweli. Na tutaona uhusiano kati ya Yesu na historia ya Israeli tunapoendelea, hasa katika sura ya pili, na pia sura ya nne.

Yesu pia ni mwana wa Daudi. Mahali pengine katika Mathayo, hii inamaanisha Masihi anayetarajiwa. Mwana wa Daudi lilikuwa jina la kimasiya mahali pengine katika vyanzo vya kale vya Kiyahudi, kama vile Zaburi za Sulemani na Vitabu vya Kukunjwa vya Bahari ya Chumvi na kadhalika.

Nasaba za kale mara nyingi zilirodhesha wanaume pekee. Ikiwa ni pamoja na wanawake wa maana zaidi, unaweza kutarajia ijumuishe mabaharia wanne wa Israeli, au angalau watatu kati yao ambao wangeweza kuwa nao wakati mmoja, Sara, Rebeka, Lea, na Raheli. Hawa ndio matriaki wanne ambao walionekana mara kwa mara katika fasihi ya Kiyahudi.

Lakini Mathayo hawajumuishi wanawake hawa wanne. Badala yake, Mathayo inajumuisha Tamari kutoka Mwanzo 38, Rahabu kutoka Yohana 2 na 6, Ruthu kutoka kitabu cha Ruthu, na mjane wa Uria kutoka 2 Samweli sura ya 11 na inayofuata. Hawa ni watu muhimu katika historia ya Israeli.

Tamari alitoka Kanaani, Rahabu alitoka Kanaani, Ruthu alikuwa Mmoabu, na Bathsheba alikuwa ameolewa na Mhiti. Kwa hivyo, hii ni nasaba ya kipekee. Nasaba nyingi hupenda kuonyesha usafi wa Waisraeli au Walawi wa ukoo.

Badala yake Mathayo anakazia urithi mchanganyiko wa Yesu, Wamataifa watatu na mjane wa Mataifa. Kwa hiyo, unajua kwamba utume wa Mataifa, Mathayo 28:19, si wazo la baadaye, lakini hili ni jambo ambalo Mathayo amekuwa akiwatayarisha wasikilizaji wake tangu mwanzo. Baada ya ukoo, tunayo aya inayozungumzia zaidi historia ya Yesu kwa kuzungumzia uchaji wa Yosefu.

Waandishi wa wasifu wa zamani waliweza kusesitiza uchamungu wa malezi ya mtu, wazazi wake, au mababu zake, na pia sifa zisizo za kawaida za kuzaliwa kwa mhusika mkuu. Katika kesi hii, tuna sifa isiyo ya kawaida ya kuzaliwa kwa Yesu, ambayo haihusiani na kuzaliwa kwa kawaida, ambayo ni kuzaliwa na bikira. Wakati mwingine watu wamejaribu kutaja ulinganifu na hili, na ulinganifu huo ni duni sana.

Namaanisha, kuna mambo mengi ambapo unaweza kuangalia na unaweza kupata sambamba. Mafundisho mengi ya Yesu yana ulinganifu wa Kiyahudi na kadhalika. Lakini kuzaliwa na bikira, unajua, Mataifa, Wagiriki walikuwa na hadithi za miungu ya

Kigiriki kuwapa mimba wanadamu, kubaka au kuwatongoza wanawake vijana au wasichana.

Lakini hilo halihusiani na wazo la mungu mmoja wa kweli ambaye hana ngono na Mariamu. Anamsababishia tu jinsi anavyoweza kusababisha uumbaji kuwepo. Anamsababishia mimba tu.

Jambo lililo karibu zaidi na hili ni wazo la kuzaliwa kwa kimuujiza kama tulivyo navyo katika Agano la Kale. Masimulizi ya Biblia ya kuzaliwa kwa kimuujiza, Isaka, Yakobo, na Yosefu wote walikuja baada ya majibu ya sala, matumbo yaliyofungwa yalifunguliwa. Pia tuna kuzaliwa kwa kutabiriwa na malaika katika Agano la Kale, Ishmaeli, na Samsoni, lakini hatuna kuzaliwa kwa bikira huko.

Na kwa wale wanaopenda kusema kwamba ulikuwa na miungu ya kale, hadithi za hawa kuwa na uzazi wa bikira, si kweli. Huwezi kupata kwamba katika vyanzo vya kale. Hayo ni mambo ambayo yaliundwa baada ya ukweli.

Hawakuwapo wakati Mathayo na Luka walipozungumza kuhusu kuzaliwa kwa Yesu na bikira. Wakati mwingine vifungu hutuambia jinsi mhusika anavyotegemewa, na ni kiasi gani tunaweza kutarajia kutoka kwa kile wanachosema. Kwa mfano, Injili zilipomwita Yohana nabii, tunaweza kutarajia kwamba mengi ya yale ambayo Yohana anasema yatakuwa sahihi.

John haelewi kila kitu ipasavyo. Haelewi kuwa ufalme unakuja kwa awamu mbili. Kwa hiyo, anataka kujua ikiwa Yesu ndiye aliyeahidiwa au la anaposikia tu kuhusu Yesu akiwaponya watu badala ya kubatiza watu kwa moto.

Lakini John ni mtu anayetegemeka zaidi. Anaitwa nabii na utapata mambo mengi sahihi kutoka kwake. Naam, Mathayo anatuambia jambo fulani kuhusu Yosefu.

Tunaweza kujifunza kutokana na mwenendo wake kwa sababu Mathayo anatuambia waziwazi kwamba Yosefu alikuwa mtu mwadilifu. Injili ya Luka inatuambia zaidi kuhusu Mariamu, na kuhusika kwake, lakini Mathayo anatuambia kuhusu Yusufu. Na kwa sababu Mathayo anatuambia hili kwa uwazi, tunaweza kujifunza kwa ujasiri baadhi ya masomo kutoka kwa tabia ya Yusufu katika muktadha huu.

Tunaweza kujifunza kuhusu kujitolea katika ndoa, huruma na rehema, kujitolea, au udhibiti. Na ikiwa unasikia hii katika tafsiri, usijali kuhusu hilo. Nilitumia tu wakati mwingine maneno ambayo hayakuwa bora zaidi kutoka na C. Lakini udhibiti unapaswa kuwa kujidhibiti, na kuwekwa wakfu kunapaswa kuwa utii.

Ya kwanza ni kudokezwa tu, kujitolea katika ndoa. Katika baadhi ya tamaduni, hatuchukulii uaminifu wa ndoa kwa uzito wa kutosha. Hatuchukulii uzinzi kwa uzito wa kutosha.

Yusufu angemtaliki Mariamu kwa tuhuma za uzinzi inaonyesha jinsi ambavyo yeye na utamaduni wake walichukua uaminifu wa ndoa kwa uzito. Sheria zote mbili za Wayahudi na Warumi zilihitaji talaka katika kesi ya uzinzi. Kwa kweli, katika sheria ya Kirumi, ikiwa mwanamume angejua kwamba mke wake alikuwa akifanya uzinzi na hakumtaliki, angeweza kufunguliwa mashtaka kwa kosa la leno quinium, hiyo ni kwa kuwa mbabe wake.

Kwa hivyo, hii ilichukuliwa kwa uzito sana katika utamaduni huo. Na inaonyesha fundisho la Mathayo katika Mathayo 5:32 na 19:9, ambapo talaka inaruhusiwa kwa sababu ya uzinzi, kwa sababu inaeleweka kwamba uzinzi ni uvunjaji mbaya sana wa ndoa, kitu ambacho watu hawatakiwi kufanya. Sasa, nasema hii inadokezwa tu.

Imechukuliwa kuwa rahisi tu katika kifungu hiki. Lakini tutaangalia baadhi ya masomo ya wazi zaidi, yaliyo wazi ya kifungu katika muda mchache. Lakini nataka kutaja kwanza kwamba Yusufu pengine hakumjua Mariamu kama vile watu wanavyodhani mara nyingi wanapozungumza kuhusu uchumba katika nyakati za kisasa.

Uchumba au arison mara nyingi ilidumu kama mwaka. Na katika kijiji kidogo, ungepata kujua kitu kuhusu watu wengi. Lakini katika kipindi hicho cha uchumba, mwanamume huyo kijana na msichana hawangekuwa pamoja isipokuwa na mchungaji huko Galilaya.

Huko Yudea, haikuwa kali sana, lakini huko Galilaya, kwa kawaida walikuwa na mchungaji. Uchumba huu ulikuwa wa lazima kisheria kama ndoa. Inaweza kufutwa moja tu kati ya njia mbili, kwa talaka au kwa mmoja wenu kufa.

Kwa hiyo, Yosefu anajitayarisha kumtaliki kwa sababu anafikiri kwamba amevunja agano. Na ndio maana inabidi aachike japo ni uchumba tu. Ni zaidi ya hakika ushiriki wa Magharibi.

Kujamiiana kabla ya ndoa ilikuwa marufuku wakati huu. Mtu ambaye alipatikana na hatia ya uzinzi, ingawa Kumbukumbu la Torati 22 inazungumza juu yao kuuawa, hakutekelezwa katika kipindi hiki. Ushahidi wetu wote unaonyesha kwamba katika kipindi hiki, angebeba aibu na fedheha nyingi.

Kwa kweli asingeuawa kwa hili. Naam, jibu la Yusufu kwake ni huruma. Kwa kumtaliki hadharani, kumpeleka mbele ya wazee kwenye lango la mji, angeweza kuweka mahari yoyote ambayo baba yake alikuwa amempa.

Sasa, jinsi ilivyokuwa katika utamaduni huu ilikuwa katika utamaduni wa Kigiriki, akina baba wangewapa binti zao mahari. Wangewapa pesa ambazo wangelazimika kuishi. Ikiwa mume wao aliwataliki, mume alipaswa kulipa mahari, na kadhalika.

Kwa sababu ya mipango hiyo ya kiuchumi, kwa kweli, katika utamaduni wa Kigiriki, waliwatupa watoto wa kike mara nyingi zaidi kuliko walivyotupa watoto wa kiume. Lakini katika utamaduni wa Kiyahudi, hawakutakiwa kuwatupa watoto wachanga. Katika utamaduni wa Kiyahudi, kijadi kilichotukia ni kwamba bwana harusi mtarajiwa angemlipa baba mkwe wake mahari.

Ilikuwa ni njia ya kuishukuru familia kwa kumlea binti yao. Ilikuwa ni njia ya kuonyesha sio shukrani tu, bali pia kumheshimu bibi arusi. Tamaduni nyingi zina aina hiyo ya bei ya mahari leo.

Kwa kweli, mke wangu anatoka katika nchi ya Afrika ambako kisheria tulipaswa kulipa mahari ili kuoa. Na kwa hivyo, nililipa moja kwa sababu nilitaka kumuoa. Lakini kwa vyovyote vile, pesa zozote alizoleta kwenye ndoa, angeweza kuhifadhi.

Na hili lilikuwa likifanywa zaidi miongoni mwa Wayahudi katika kipindi hiki. Angeweza kuitunza ikiwa alikuwa na hatia ya uzinzi. Zaidi ya hayo, angeweza kurejesha mahari yake yoyote ambayo alimlipa baba mkwe, ingawa chini ya hali hizi pengine angeipata tena.

Lakini pia, angeweza kulipiza kisasi kwa aibu yake. Angeweza kulipiza kisasi juu yake. Na angeweza kuweka wazi kutokuwa na hatia, kama, mimi sio niliyempa mimba.

Tazama hii. Nimekasirishwa na hili. Lakini badala yake, alichagua talaka ya faragha, ambayo ilikuwa jambo mbele ya mashahidi wawili au watatu tu.

Angempa kile kilichoitwa git, ambayo haimaanishi kutoka hapa, lakini git ilikuwa cheti cha talaka. Na hiyo ingemruhusu kuolewa na mtu mwingine ikiwa angetaka. Lakini alikuwa akisema, huna wajibu tena kwangu.

Ninakuweka huru kutokana na hili. Lakini aliamua kufanya hivyo faraghani ili kumuepusha na aibu fulani. Hiyo inatufundisha jambo fulani kuhusu maana ya kuwa mtu mwadilifu.

Yusufu alikuwa mtu mwadilifu. Sehemu ya haki ina maana kwamba tunasamehe wale tunaofikiri wametuumiza, kwamba tunaonyesha wema, na kwamba tunawapenda adui zetu, kama vile injili ya Mathayo inavyotufundisha pia. Sasa, katika kesi hii, hakuwa amefanya kosa lolote, lakini alifikiri alikuwa amefanya, naye anaonyesha huruma.

Lakini pia, tunajifunza kuhusu kuwekwa wakfu au kutii. Ili kumwoa, Yosefu angekumbatia aibu maisha yake yote. Angekuwa akishiriki katika aibu yake kana kwamba amempa mimba.

Sasa huu ulikuwa utamaduni ambapo heshima na aibu vilikuwa muhimu sana. Watu walikuwa wanaenda kudhani kwamba alimpa mimba. Kulingana na baadhi ya mapokeo ya baadaye ya kanisa, Yusufu alikuwa, pengine alikuwa ameo, na mke wake wa kwanza alikufa, na kwa hiyo hiyo ilichangia ndugu na dada wengine wa Yesu.

Wengi wetu wasomi tunafikiri kwamba labda hiyo ni mila ya baadaye. Tamaduni hiyo kwa kweli haijashuhudiwa mbele ya Protoevangelium ya James. Kwa hivyo, unaweza kuchukua maoni yoyote unayotaka kwenye hiyo.

Lakini wengi wetu tunganese kwamba pengine huu ulikuwa ni uwezekano wa wastani. Huenda hii ilikuwa ndoa ya kwanza ya Yusufu. Yusufu labda alikuwa na umri wa kati ya miaka 18 na 20, ambayo ilikuwa umri wa kawaida wa kuolewa kwa wanaume wa Kiyahudi wakati huu.

Inawezekana Maria alikuwa katika ujana wake wa kati. Mara tu wasichana walipobalehe, walionwa kuwa wanafaa kuolewa katika Galilaya na Yudea, lakini mara nyingi walioa wakubwa zaidi ya hapo. Lakini huenda Mariamu hakuwa na umri mdogo kuliko alivyokuwa tofauti na utamaduni wa Wagiriki ambapo walikuwa na mume ambaye alikuwa mkubwa zaidi kuliko wake zao.

Kwa hiyo, Yosefu ni kijana. Ana maisha yake yote mbele yake. Maria ana maisha yake yote mbele yake, lakini wanatii ndoto ambayo Mungu alimpa.

Hii haikuwa ndoto ya kawaida, lakini malaika wa Bwana alizungumza naye katika ndoto hii. Mathayo anapenda kutueleza kuhusu ndoto hizi. Unao Majusi wanaota ndoto.

Katika Mathayo sura ya 27, una pia mke wa Pilato akiota ndoto. Yusufu ana ndoto nyingine. Katika Biblia, nyakati fulani Mungu alitoa ndoto za mfano kwa njia nyinginezo, lakini ilipokuwa Mungu au malaika akizungumza nawe, ulijua vyema zaidi usikilize ndoto hiyo.

Hiyo haikuwa tu kwamba ulikuwa na kitu kibaya cha kula kabla ya kwenda kulala. Kujidhibiti. Walijizuia kufanya ngono mpaka Yesu alipozaliwa.

Wenzi wa ndoa wachanga kwa kawaida walikuwa maskini. Kwa hiyo, kwa kawaida waliishi katika chumba kimoja. Yosefu, ikiwa alikuwa kama mabwana-arusi wengine wengi, alipooa kwa mara ya kwanza, kama alikuwa bado hajakaliza kujenga nyumba, huenda Yusufu na Mariamu walikuwa wanakaa katika chumba cha muda kwenye aina ya nyumba ya wazazi wa Yusufu.

Kwa hiyo hapa walikuwa karibu na bado hawakufanya ngono. Sasa walikuwa wameoana. Waliruhusiwa kufanya ngono, lakini walichagua kutofanya ngono.

Na watu wengi wakati huo walifikiri ukimwacha mwanamume na mwanamke wakiwa peke yao kwa dakika 45, watakubali. Hawataweza kupinga. Lakini Yusufu na Mariamu wanatuonyesha, na wanatia aibu kwa watu katika sehemu kubwa ya tamaduni zetu za Magharibi, watu wanaosema hatuwezi kujizuia.

Tamaa zetu za wanyama ni kali sana. Isipokuwa, bila shaka, ni jambo lisilo halali na kisha tujidhibiti. Lakini Yosefu na Maria wanatuonyesha mufano wa kujizuia.

Kwa nini walifanya hivi? Ikiwa wangefanya ngono usiku wa arusi, wangeweza kuthibitisha kwamba alikuwa bikira. Wangeweza kujipatia heshima. Lakini walichagua kujiepusha na hivyo isingekuwa tu mimba ya bikira, bali ingekuwa ni kuzaliwa na bikira kwa ajili ya heshima ya Masihi wa Mungu kwa kile walichoambiwa.

Sasa tukiangalia jinsi Mathayo anavyoshughulikia Isaya 7:14, ni nani Imanueli mwana wa kifungu hiki? Isaya 7:14, kwa hiyo Bwana mwenyewe atawapa ishara. Tazama, msichana atachukua mimba na mtoto wao wa kiume, naye atamwita jina lake Imanueli. Sasa kuna mjadala kuhusu mojawapo ya maneno ya Kiebrania hapa.

Sitaingia kwenye mjadala huo. Nitamwachia profesa wako wa Isaya ashughulikie. Lakini muktadha katika Isaya ni huu.

Bwana akanena tena na Ahazi, akisema, Jiombee ishara. Muktadha ni kwamba kulikuwa na falme nyingine mbili ambazo zilikuwa zikiweka shinikizo kwa ufalme wa Yuda. Falme za Samaria, Israeli upande wa kaskazini, na ufalme wa Damasko, au Aramu, kuelekea kaskazini-mashariki zaidi.

Walikuwa wakijaribu kumfanya Mfalme Ahazi ajiunge na muungano wao dhidi ya mfalme wa Ashuru. Na nabii Isaya anasema, usifanye hivyo. Falme hizi zitashindwa na mfalme wa Ashuru.

Wafalme hawa wawili unaowaogopa wataanguka. Usiwasikilize. Sasa, Bwana mwenyewe atakupa ishara.

Na hii ndiyo ishara kwa sababu Ahazi hakutaka kuomba ishara. Mwanamke mchanga atazaa mwana. Kumbuka, kumbuka, hii ni ishara kwa Ahazi, mfalme wa Yuda wakati huo katika miaka ya 700 KK.

Atazaa mwana, atamwita jina lake Imanueli. Atakula mtindi na asali wakati anapojua vya kutosha kukataa uovu na kuchagua mema. Kwa maana kabla mtoto huyo hajajua vya kutosha kukataa uovu na kuchagua mema, nchi ambayo wafalme wake wawili unaowaogopa itaachwa.

Kwa hiyo, hawa wafalme wengine watakuwa si masuala. Hili lilikuwa jambo ambalo lingetokea katika maisha ya Ahazi. Na hili lilikuwa jambo ambalo kuzaliwa kwa mtoto huyu kungetokea ulimwenguni.

Mlango wa 8, ndipo Bwana akaniambia, na Isaya, andika juu ya kibao hiki, mateka ni mwepesi, mawindo ni ya haraka, yatapita haraka. Kwa hiyo, akaingia kwa nabii mke, huyu angekuwa mke wa Isaya, naye akapata mimba, na huenda pia alikuwa ni mtu fulani ambaye alitabiri pia, lakini nasema tu ndiyo maana aliingia ndani yake. Akaingia ndani yake, akapata mimba, naye akajifungua mtoto wa kiume.

Bwana akasema, jina lake Maher- shalal -hash- bazi . Mwepesi ni ngawira, na mawindo ni mwepesi. Kwa maana kabla mtoto huyo hajajua kulia, baba yangu au mama yangu, mali ya Damasko na nyara za Samaria zitachukuliwa mbele ya mfalme wa Ashuru.

Je, hiyo inaonekana kuwa inahusiana na unabii katika sura ya 7? Kwa hiyo, inaonekana kama ishara kwa Ahazi itakuwa mwana wa Isaya mwenyewe. Je, Mathayo alikosea? Lakini tunapoendelea kusoma katika Isaya, Isaya 8:18, Isaya anasema, Mimi na watoto alionipa Mungu ni ishara na maajabu kwa Israeli. Naam, ni nini madhumuni ya ishara? Je! ni ili tuweze kutazama ishara na kusema, loo, hiyo ni ishara nzuri sana.

Namaanisha, natamani ningekuwa na ishara kama hiyo kwenye chumba changu cha kulala. Kwa hiyo, tunashangaa tu ishara. Maana ya ishara ni kwamba inaashiria kitu.

Inavuta mawazo yetu kwa kitu fulani. Isaya na wanawe hawakuwa ili kila mtu awaangalie wanawe. Walikuwa wakionyesha kitu kingine, kitu zaidi ya wao wenyewe.

Na katika kisa hiki, ndiyo, kulikuwa na utimizo wa mara moja, lakini hata ndani ya Isaya mwenyewe, ilitazama zaidi ya hapo kwa utimizo mkubwa zaidi wakati kweli Emanueli, kweli Mungu angekuwa pamoja nasi kwa maana kubwa zaidi. Na hii pia ni sehemu ya muktadha uleule unapoendelea katika Isaya sura ya 9, Isaya 9 mistari ya 6 na 7. Mtoto atazaliwa kwa ajili yetu. Tutapewa mwana.

Serikali itakaa mabegani mwake. Jina lake ataitwa Mshauri wa Ajabu, Mungu Mwenye Nguvu, Baba wa Milele, Mfalme wa Amani. Na inaendelea kuzungumza juu yake kutawala juu ya kiti cha enzi cha Daudi.

Kwa hiyo, huyu angekuwa mzao wa Daudi, na bado pia angeitwa Mungu Mwenye Nguvu. Na usije ukafikiri kwamba Mungu Mwenye Nguvu haimaanishi kwamba kwa hakika angeitwa Mungu Mwenye Nguvu, sura iliyo baada ya hii inazungumza kuhusu Mungu mwenyewe kama Mungu Mwenye Nguvu. Kwa hiyo, Mungu mwenyewe angekuja katika historia na Mungu mwenyewe angekuwa Mungu pamoja nasi.

Je, kweli Mathayo alikuwa na muktadha wote akilini aliponukuu Isaya 7:14 ? Nadhani Mathayo alifanya hivyo, kwa sababu sura chache tu baadaye, Mathayo sura ya 4, Mathayo ananukuu kutoka kwa muktadha huo huo katika Isaya sura ya 9 anapozungumza juu ya nuru katika Galilaya ya Mataifa. Huo ndio muktadha ulio mbele za Mungu Mkuu. Ikiwa muktadha ule ule bado uko akilini mwa Mathayo sura chache baadaye, nadhani kuna sababu nzuri ya kuamini kuwa ilikuwa akilini mwake katika Mathayo sura ya 1. Tunachofanya wakati mwingine tunapotazama nukuu za Mathayo kutoka Agano la Kale, tunataka kusoma Mathayo hadi Agano la Kale, au tunasema, loo, Mathayo hakusoma muktadha.

Lakini wakati mwingine tatizo ni kwamba hatukusoma muktadha wa kutosha, jambo ambalo nadhani ndivyo ilivyo katika Mathayo sura ya 1 na mstari wa 23 na Isaya 7:14. Mathayo alijua muktadha. Mathayo labda hakulishughulikia jinsi ambavyo baadhi yetu wangeshughulikia maandiko leo, lakini Mathayo hakika alijua alichokuwa akifanya kwa njia ya hali ya juu sana ambayo kwa hakika ingeeleweka kwa wafasiri wengine wa Kiyahudi wa siku zake. Alikuwa mmoja wao bora zaidi ukisoma wafasiri wengine wa Kiyahudi.

Lakini kwa njia, wakati nimehubiri masomo kutoka kwa tabia ya Joseph, wakati mwingine watu wametiwa hatiani kwa sababu sio kila mtu tunayemhubiria ameishi maisha safi ya ngono kabla ya kuwahubiria. Kwa hivyo, ni vyema kuwakumbusha kwamba kifungu hiki kinajumuisha mhusika mwingine na mhusika huyu ni mzuri sana kutaja tunapozungumza kuhusu dhambi. Na hiyo ni katika Mathayo sura ya 1 na mstari wa 21, Yesu, ambaye atawaokoa watu wake kutoka katika dhambi zao.

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Mathayo. Hiki ni kipindi cha 4, Utangulizi na Mathayo 1.